

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Ασκήσεις επανάληψης

Παναγιώτης Μπρίνος (7^ο Γ.Ε.Λ. Ν. Σμύρνης)

Άσκηση 1

Θεωρούμε τρίγωνο ΑΒΓ και τα διανύσματα $\vec{\alpha} = \vec{OA}$, $\vec{\beta} = \vec{OB}$, $\vec{\gamma} = \vec{OG}$. Αν γνωρίζουμε ότι:

- $(\vec{\beta} \cdot \vec{\gamma}) \cdot \vec{\alpha} = (\vec{\alpha} \cdot \vec{\beta}) \cdot \vec{\gamma}$
- $\vec{\alpha} = (3, 1)$
- $\vec{\beta} = (-3, 4)$
- $\widehat{AB\Gamma} = 90^\circ$,

να βρείτε:

- Το διάνυσμα $\vec{\gamma}$.
- Τη γωνία $\widehat{B\Delta\Gamma}$.
- Το συμμετρικό Δ της κορυφής Β ως προς την ευθεία ΑΓ. Στη συνέχεια να βρείτε το είδος του τετραπλεύρου ΑΒΓΔ καθώς και το εμβαδόν του.

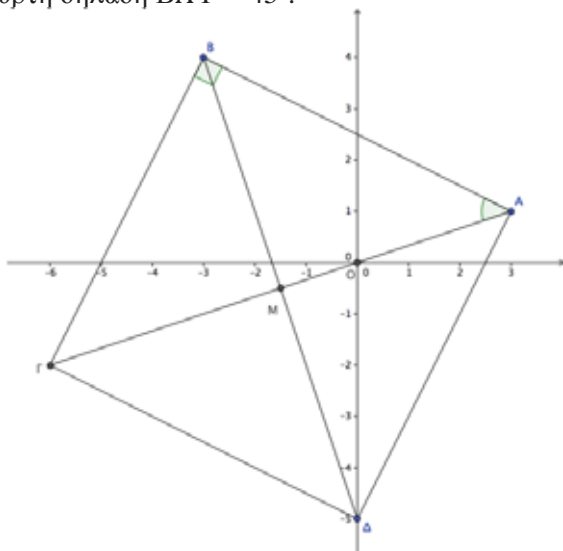
Λύση:

i) Έχουμε $\vec{\alpha} \cdot \vec{\beta} = -5$, οπότε αν $\vec{\beta} \cdot \vec{\gamma} = v$ τότε από την ισότητα: $(\vec{\beta} \cdot \vec{\gamma}) \cdot \vec{\alpha} = (\vec{\alpha} \cdot \vec{\beta}) \cdot \vec{\gamma} \Rightarrow v\vec{\alpha} = -5\vec{\gamma} \Rightarrow \vec{\gamma} = -\frac{v}{5}\vec{\alpha} = \lambda\vec{\alpha} = (3\lambda, \lambda)$.

Έχουμε $A(3,1)$, $B(-3,4)$, $\Gamma(3\lambda, \lambda)$ και $\widehat{AB\Gamma} = 90^\circ$.
Επομένως: $\vec{BA} \cdot \vec{B\Gamma} = 0 \Rightarrow (6, -3)(3\lambda + 3, \lambda - 4) = 0 \Rightarrow 18\lambda + 18 - 3\lambda - 12 = 0 \Rightarrow \lambda = -2$. Άρα $\vec{\gamma} = (-6, -2)$.

ii) Έχουμε: $\vec{AB} = (-6, 3)$, $\vec{A\Gamma} = (-9, -3)$,
 $\vec{AB} \cdot \vec{A\Gamma} = 45$, $|\vec{AB}| |\vec{A\Gamma}| = \sqrt{45} \cdot \sqrt{90} = 45\sqrt{2}$.

Επομένως: $\sin \widehat{B\hat{A}\Gamma} = \frac{|\vec{AB} \cdot \vec{A\Gamma}|}{|\vec{AB}| |\vec{A\Gamma}|} = \frac{45}{45\sqrt{2}} = \frac{1}{\sqrt{2}}$ και $\widehat{B\hat{A}\Gamma} = 45^\circ$.
κυρτή δηλαδή $\widehat{B\hat{A}\Gamma} = 45^\circ$.

iii) Η ευθεία ΑΓ έχει εξίσωση: $y - 1 = \frac{1}{3}(x - 3)$,
 $y = \frac{1}{3}x$. Η ευθεία ε που διέρχεται από το Β και είναι
κάθετη στην ΑΓ, έχει $\lambda = -3$ και εξίσωση:
 $y - 4 = -3(x + 3)$, $y = -3x - 5$.

Λύνουμε το σύστημα των εξισώσεων των ευθειών ΑΓ, ε και βρίσκουμε ότι τέμνονται στο σημείο $M(-\frac{3}{2}, -\frac{1}{2})$. Αν $\Delta(\alpha, \beta)$ το συμμετρικό του Β ως προς την ΑΓ, τότε το Μ αποτελεί το μέσο του ΑΓ, οπότε $-\frac{3}{2} = \frac{\alpha - 3}{2}$ και $-\frac{1}{2} = \frac{\beta + 4}{2}$. Έτσι, βρίσκουμε $\Delta(0, -5)$.

Το τρίγωνο ΑΒΓ είναι ορθογώνιο και ισοσκελές με $AB = B\Gamma$, επομένως το ύψος του ΒΜ είναι και διάμεσος. Έτσι στο τετράπλευρο ΑΒΓΔ, $\widehat{AB\Gamma} = 90^\circ$ και οι διαγώνιοι του ΒΔ και ΑΓ διχοτομούνται κάθετα στο Μ. Επομένως το ΑΒΓΔ είναι τετράγωνο, με εμβαδόν $(AB\Gamma\Delta) = AB^2 = 45$.

Άσκηση 2

Δίνονται τα σημεία $A(-3, 0)$, $B(1, 0)$ και $\Gamma(-1, 2\sqrt{3})$.

A) Να αποδείξετε ότι τα Α, Β, Γ αποτελούν κορυφές ισοπλεύρου τριγώνου.

B) Να βρείτε σημείο Δ τέτοιο ώστε το ΑΒΔΓ να είναι παραλληλόγραμμο.

Γ) Αν Μ μέσο του ΑΒ, να βρείτε σημείο Κ του τμήματος ΓΜ τέτοιο ώστε $\frac{ΓΚ}{ΚΜ} = 2$.

Στη συνέχεια να δείξετε ότι τα σημεία Α, Κ και Δ (του Γ) ερωτήματος) είναι συνευθειακά. Να δώσετε την γεωμετρική ερμηνεία.

Δ) Να βρείτε την εξίσωση του περιγεγραμμένου κύκλου του τριγώνου ΑΒΓ.

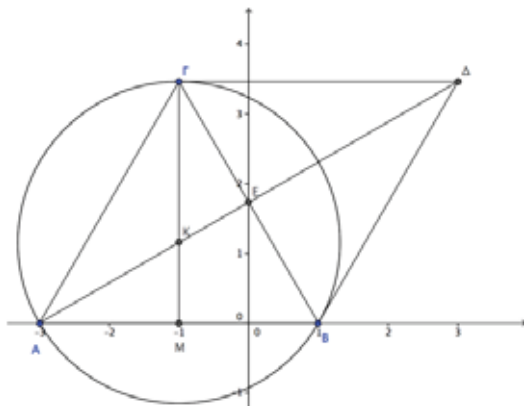
Λύση:

A) Έχουμε: $\vec{AB} = (4, 0)$, $\vec{A\Gamma} = (2, 2\sqrt{3})$ και $\det(\vec{AB}, \vec{A\Gamma}) = 8\sqrt{3} \neq 0$, δηλαδή τα Α, Β, Γ αποτελούν πλευρές τριγώνου.

Επίσης $\vec{B\Gamma} = (-2, 2\sqrt{3})$ και $|\vec{AB}| = |\vec{A\Gamma}| = |\vec{B\Gamma}| = 4$, επομένως το τρίγωνο είναι ισόπλευρο.

B) Έστω $\Delta(\alpha, \beta)$. Τότε: ΑΒΔΓ παραλληλόγραμμο $\Leftrightarrow \vec{B\Delta} = \vec{A\Gamma} \Leftrightarrow (\alpha - 1, \beta) = (2, 2\sqrt{3}) \Leftrightarrow \alpha = 3$ και $\beta = 2\sqrt{3}$. Επομένως $\Delta(3, 2\sqrt{3})$.

Γ) Το Μ είναι μέσο του ΑΒ, άρα $M(-1, 0)$. Έστω $K(\gamma, \delta)$ το ζητούμενο σημείο. Από την σχέση $\frac{ΓΚ}{ΚΜ} = 2$ έχουμε $\vec{ΓΚ} = 2\vec{ΚΜ}$ και τα διανύσματα $\vec{ΓΚ}$, $\vec{ΚΜ}$ είναι ομόρροπα, οπότε πρέπει και αρκεί $\vec{ΓΚ} = 2\vec{ΚΜ}$.
 $\vec{A\Gamma} = 2\vec{ΚΜ} \Leftrightarrow (\gamma + 1, \delta - 2\sqrt{3}) = 2(-1 - \gamma, -\delta)$
 $\Leftrightarrow \gamma = -1, \delta = \frac{2}{3}\sqrt{3}$, δηλαδή $K(-1, \frac{2}{3}\sqrt{3})$.

Παρατηρούμε ότι $\overline{AK} = (2, \frac{2}{3}\sqrt{3})$ και $\overline{AD} = (6, 2\sqrt{3}) = 3\overline{AK}$, επομένως τα A, K, Δ είναι συνευθειακά.

Γεωμετρική ερμηνεία: Το σημείο K χωρίζει τη διάμεσο ΓΜ του τριγώνου ABΓ σε λόγο 2:1, επομένως αποτελεί το βαρύκεντρο του τριγώνου. Αν Ε το κέντρο του παραλληλογράμμου ABΔΓ, τότε το σημείο Ε είναι μέσο της ΒΓ, επομένως τα A, K, Ε, Δ είναι συνευθειακά.

Δ) Από το Γ) ερώτημα, με δεδομένο ότι το τρίγωνο ABΓ είναι ισόπλευρο, προκύπτει ότι το Κ αποτελεί περίκεντρο του ABΓ.

Η ακτίνα του κύκλου, είναι $\rho = (AK) = \frac{4}{3}\sqrt{3}$.

Επομένως η εξίσωση του κύκλου είναι:

$$C : (x+1)^2 + (y - \frac{2}{3}\sqrt{3})^2 = \frac{16}{3}.$$

Άσκηση 3

Αν η εξίσωση $2x^2 + 2y^2 - 2\lambda x + 2y - \lambda = 0$ (1) παριστάνει κύκλο C,

- i) Να βρείτε τις τιμές του λ, το κέντρο Κ καθώς και την ακτίνα ρ.
- ii) Να αποδείξετε ότι τα κέντρα Κ των παραπάνω κύκλων ανήκουν σε ευθεία δ και στην συνέχεια να βρείτε την εξίσωση της παραβολής με κορυφή την αρχή των αξόνων και διευθετούσα την ευθεία δ.
- iii) Να δείξετε ότι όλοι οι κύκλοι που ορίζονται από την εξίσωση (1) διέρχονται από σταθερό σημείο Α, του οποίου να βρείτε τις συντεταγμένες.
- iv) Να βρείτε τις τιμές του $\lambda \in \mathbb{R}$ για τις οποίες η αρχή των αξόνων είναι εσωτερικό σημείο του κύκλου C. Στη συνέχεια να βρείτε την εξίσωση της χορδής του κύκλου που έχει μέσο το O(0,0).

Λύση:

i) $(1) \Rightarrow x^2 + y^2 - \lambda x + y - \frac{\lambda}{2} = 0$ (2).

Η εξίσωση (2) είναι της μορφής

$x^2 + y^2 + Ax + By + \Gamma = 0$ και παριστάνει κύκλο επομένως $A^2 + B^2 - 4\Gamma > 0 \Rightarrow \lambda^2 + 1 + 2\lambda > 0 \Rightarrow (\lambda + 1)^2 > 0 \Rightarrow \lambda \in \mathbb{R} - \{-1\}$. Το κέντρο του είναι το $K(\frac{\lambda}{2}, -\frac{1}{2})$ και η ακτίνα του είναι $\rho = \frac{|\lambda + 1|}{2}$.

ii) Επειδή η τεταγμένη του Κ είναι σταθερή και ίση με $-\frac{1}{2}$, το κέντρο Κ κινείται στην ευθεία δ: $y = -\frac{1}{2}$. Αν η παραβολή με διευθετούσα την ευθεία δ έχει παράμετρο ρ τότε: $-\frac{\rho}{2} = -\frac{1}{2} \Rightarrow \rho = 1$. Επομένως η εξίσωσή της είναι $x^2 = 2y$.

iii) Η εξίσωση (1) γράφεται:

$$(2x+1)\lambda = 2x^2 + 2y^2 + 2y \quad (3).$$

iv) Για να δείξουμε ότι όλοι οι κύκλοι της οικογένειας (1) διέρχονται από το ίδιο σημείο αρκεί να βρούμε ένα σημείο $\Lambda(x_0, y_0)$ του οποίου οι συντεταγμένες να επαληθεύουν την (1) άρα και την (3) για όλες τις τιμές του $\lambda \in \mathbb{R} - \{-1\}$. Το ζητούμενο σημείο θα είναι εκείνο του οποίου οι συντεταγμένες μηδενίζουν τους συντελεστές $2x+1$ και $2x^2 + 2y^2 + 2y$ της εξίσωσης (3), δηλαδή αποτελούν λύση του συστήματος $2x+1 = 0$ και $2x^2 + 2y^2 + 2y = 0$. Από την επίλυση του συστήματος βρίσκουμε $(x_0, y_0) = (-\frac{1}{2}, -\frac{1}{2})$. Επομένως όλοι οι κύκλοι της οικογένειας (1) διέρχονται από το σημείο $\Lambda(-\frac{1}{2}, -\frac{1}{2})$.

v) Η αρχή O(0,0) των αξόνων είναι εσωτερικό σημείο του κύκλου C αν και μόνο αν $(OK) < \rho$.

Αλλά $(OK) < \rho \Leftrightarrow (\frac{\lambda}{2})^2 + \frac{1}{4} < (\frac{\lambda+1}{2})^2 \Leftrightarrow \lambda > 0$. Έστω Β, Γ δύο τυχαία σημεία του κύκλου με $B(x_1, y_1)$. Η χορδή ΒΓ του κύκλου έχει μέσο το O(0,0) αν και μόνο αν $\overline{OK} \perp \overline{OB}$.

Αλλά $\overline{OK} \perp \overline{OB} \Leftrightarrow \overline{OK} \cdot \overline{OB} = 0 \Leftrightarrow (\frac{\lambda}{2}, -\frac{1}{2}) \cdot (x_1, y_1) = 0 \Leftrightarrow y_1 = \lambda x_1$, δηλαδή η εξίσωση της χορδής του κύκλου με μέσο το O(0,0) είναι η $y = \lambda x$, με $\lambda > 0$.

Άσκηση 4

Δίνονται τα σημεία Α, Β, Μ ενός ορθοκανονικού συστήματος αξόνων Oxy, όπου O(0, 0), για τα οποία γνωρίζουμε ότι:

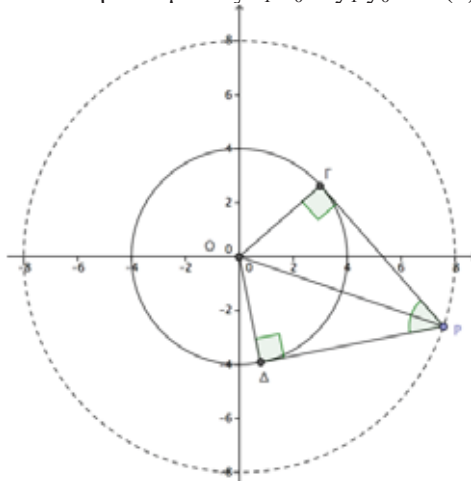
- $A(1, \sqrt{3}), B(2, 0)$.
  - $(\overline{OM}^2 + \overline{OA}^2)^2 + (\overline{OM}^2 - \overline{OB}^2)^2 = 64$
- i) Να αποδείξετε ότι τα σημεία Α, Β, Μ είναι ομοκυκλικά.
  - ii) Έστω C ο κύκλος που διέρχεται από τα Α, Β, Μ. Να βρεθεί ο γεωμετρικός τόπος των εξωτερικών του σημείων στα οποία οι εφαπτομένες του κύκλου που διέρχονται από τα σημεία αυτά σχηματίζουν γωνία 60° .

Λύση:

i) Έχουμε: $\overline{OA}^2 = \overline{OB}^2 = 4$ και $(\overline{OM}^2 + \overline{OA}^2)^2 + (\overline{OM}^2 - \overline{OB}^2)^2 = 64 \Rightarrow (\overline{OM}^2 + 4)^2 + (\overline{OM}^2 - 4)^2 = 64$

$\Rightarrow 2\overline{OM}^2 + 32 = 64 \Rightarrow \overline{OM}^2 = 16 \Rightarrow |\overline{OM}| = 4$. Επειδή $|\overline{OM}| = |\overline{OA}| = |\overline{OB}| = 4$, τα σημεία A, B, M ανήκουν στον κύκλο C(O,4) με εξίσωση: $x^2 + y^2 = 16$.

ii) Έστω P(x₀,y₀) σημείο εκτός του κύκλου C και ΡΓ, ΡΔ τα εφαπτόμενα τμήματα που διέρχονται από το Ρ. Αν Γ(x₁,y₁) τότε η ευθεία ΡΓ έχει εξίσωση $x \cdot x_1 + y \cdot y_1 = 16$ και το σημείο P(x₀,y₀) ανήκει σ' αυτήν επομένως $x_1 \cdot x_0 + y_1 \cdot y_0 = 16$ (1).

Από την Γεωμετρία γνωρίζουμε ότι η διακεντρική ευθεία OP διχοτομεί την γωνία ΓÔΔ. Έχουμε διαδοχικά: $\Gamma\hat{P}\Delta = 60^\circ \Leftrightarrow \Gamma\hat{O}\Delta = 120^\circ \Leftrightarrow \Gamma\hat{O}P = 60^\circ$
 $\Leftrightarrow \sin \Gamma\hat{O}P = \frac{1}{2} \Leftrightarrow \frac{OG \cdot OP}{|OG| \cdot |OP|} = \frac{1}{2} \Leftrightarrow \frac{x_1 \cdot x_0 + y_1 \cdot y_0}{4|OP|} = \frac{1}{2}$
 (1) $\Leftrightarrow \frac{16}{4|OP|} = \frac{1}{2} \Leftrightarrow |OP| = 8$, δηλαδή ο γεωμετρικός τόπος των σημείων P είναι ο κύκλος C' (O,8).

Άσκηση 5

Θεωρούμε τους κύκλους

C₁: $x^2 + y^2 - (\lambda^2 - 5\lambda + 6)x + (\lambda^3 + \lambda^2 - 2)y + 2\lambda - 2 = 0$ και C₂: $(x+1)^2 + y^2 = 25$, με κέντρα K₁, K₂ αντίστοιχα. Αν K₁(1,0),

- A) Να αποδείξετε ότι $\lambda=1$ και να βρείτε το K₂ και τις ακτίνες των δύο κύκλων.
- B) Να δείξετε ότι ο C₁ είναι εσωτερικός του C₂.
- Γ) Αν M, N τυχαία σημεία των C₁, C₂ αντίστοιχα, να βρείτε την μέγιστη και ελάχιστη δυνατή τιμή του τμήματος MN
- Δ) Αν K είναι το κέντρο ενός κύκλου C που εφάπτεται εσωτερικά του C₂ και εξωτερικά του C₁, να αποδείξετε το K ανήκει σε έλλειψη.

Λύση:

A) Από την υπόθεση έχουμε: $\frac{\lambda^2 - 5\lambda + 6}{2} = 1$ και $-\frac{\lambda^3 + \lambda^2 - 2}{2} = 0 \Rightarrow \lambda \in \{1, 4\}$ και $\lambda^3 + \lambda^2 - 2 = 0 \Rightarrow \lambda = 1$.

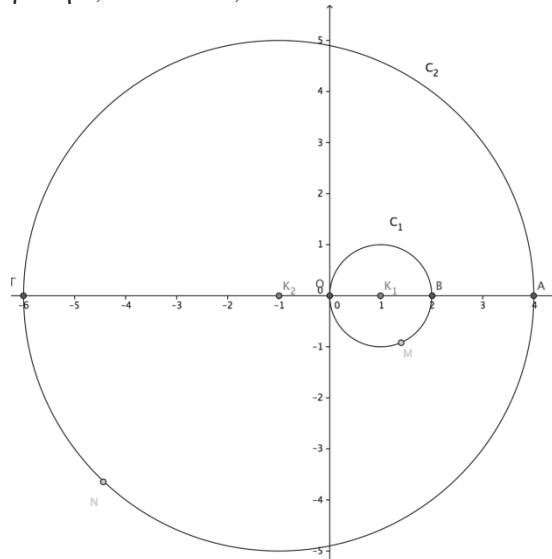
Τότε C₁: $x^2 + y^2 - 2x = 0$ με ακτίνα $\rho_1 = \frac{\sqrt{A^2 + B^2 - 4\Gamma}}{2} = 1$.

Επίσης για τον C₂ έχουμε K₂(-1,0) και $\rho_2 = 5$.

B) Παρατηρώ ότι $(K_1K_2) = 2 < \rho_2 - \rho_1 = 4$. Επομένως ο C₁ είναι εσωτερικός του C₂.

Γ) Έστω M, N δύο τυχαία σημεία των C₁, C₂ αντίστοιχα. Φέρνουμε την διακεντρική ευθεία K₁K₂ που είναι ο άξονας x'x. Η ευθεία αυτή τέμνει τον C₁ στα σημεία B(2,0), O(0,0) και τον C₂ στα σημεία A(4,0), Γ(-6,0) (σχήμα).

Έχουμε: $(AB) \leq (MN) \leq (B\Gamma) \Rightarrow 2 \leq (MN) \leq 8$, Δηλαδή η ελάχιστη δυνατή τιμή για το μήκος του τμήματος MN είναι 2, όταν M≡B, N≡A ενώ η μέγιστη 8, όταν M≡B, N≡Γ.

Δ) Έστω (K,ρ) κύκλος που εφάπτεται εσωτερικά του C₂ και εξωτερικά του C₁. Τότε:

$$(KK_1) = \rho + \rho_1, (KK_2) = \rho_2 - \rho.$$

Επομένως $(KK_1) + (KK_2) = \rho_1 + \rho_2 = 6 > (K_1K_2) = 2$.

Άρα το K ανήκει στην έλλειψη με εστίες K₁(1,0),

K₂(-1,0) και σταθερό άθροισμα 6. Εξάλλου

$$2\alpha = 6 \Rightarrow \alpha = 3, \gamma = 1, \beta^2 = \alpha^2 - \gamma^2 = 8. \text{ Έτσι, } C: \frac{x^2}{9} + \frac{y^2}{8} = 1.$$

Άσκηση 6

Δίνεται η εξίσωση: $x^2 - 2xy + y^2 - 9 = 0$ (1).

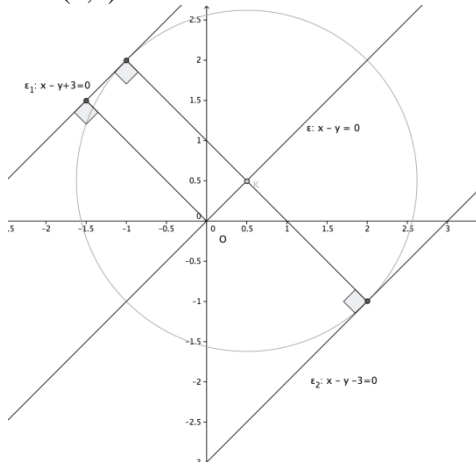
- A) Να αποδείξετε ότι η παραπάνω εξίσωση παριστάνει δύο παράλληλες ευθείες.
- B) Να βρείτε τη γενική (παραμετρική) εξίσωση των κύκλων που εφάπτονται των δύο παραπάνω ευθειών.
- Γ) Να βρείτε την εξίσωση της έλλειψης C με εστίες E(√3,0), E'(-√3,0) που εφάπτεται των δύο παραπάνω ευθειών.
- Δ) Να βρείτε τις εξισώσεις των κύκλων του B) ερωτήματος, οι οποίοι διέρχονται από τα κοινά σημεία των ευθειών και της έλλειψης του Γ) ερωτήματος. Τι είδους συμμετρία παρουσιάζουν οι κύκλοι αυτοί;

Λύση:

A) Έχουμε: (1) $\Leftrightarrow (x-y)^2 = 9 \Leftrightarrow x-y = -3$ ή $x-y = 3 \Leftrightarrow x-y+3=0$ ή $x-y-3=0$.

Άρα παριστάνει δύο παράλληλες ευθείες.

Β) Έστω $\varepsilon_1: x-y+3=0$ και $\varepsilon_2: x-y-3=0$ οι ευθείες αυτές. Γνωρίζουμε ότι ένα σημείο M του επιπέδου ισαπέχει από τις $\varepsilon_1, \varepsilon_2$ αν και μόνο αν ανήκει στη μεσοπαράλληλο τους. Αν $\varepsilon: x-y+k=0$ η εξίσωση της μεσοπαράλληλου των $\varepsilon_1, \varepsilon_2$ και $A(0,3), B(0,-3)$ σημεία των $\varepsilon_1, \varepsilon_2$ αντίστοιχα, τότε το μέσο του AB είναι το $O(0,0)$.

Άρα: $O \in (\varepsilon) \Leftrightarrow 0-0+k=0 \Leftrightarrow k=0$ οπότε $\varepsilon: x-y=0$.

Επίσης κάθε σημείο της ε απέχει από τις $\varepsilon_1, \varepsilon_2$ απόσταση ίση με $d(O, \varepsilon_1)=d(O, \varepsilon_2)=\frac{|0-0+3|}{\sqrt{1^2+(-1)^2}} = \frac{3\sqrt{2}}{2}$.

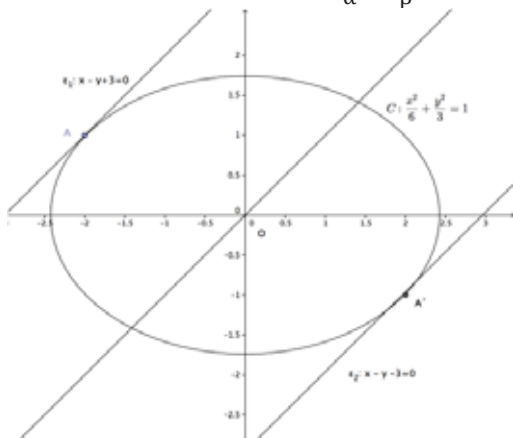
Έχουμε διαδοχικά: Ο κύκλος (K, ρ) εφάπτεται των $\varepsilon_1, \varepsilon_2$ αν και μόνο αν K σημείο της ε και $\rho=d(K, \varepsilon_1)$ αν και μόνο αν $K(\lambda, \lambda)$ και $\rho=\frac{3\sqrt{2}}{2}, \lambda \in \mathbb{R}$.

Δηλαδή οι παραπάνω κύκλοι έχουν εξίσωση:

$$(x-\lambda)^2 + (y-\lambda)^2 = \left(\frac{3\sqrt{2}}{2}\right)^2, \lambda \in \mathbb{R}, \text{ ή}$$

$$x^2 + y^2 - 2\lambda x - 2\lambda y + 2\lambda^2 - \frac{9}{2} = 0, \lambda \in \mathbb{R} \quad (1).$$

Γ) Οι εστίες της έλλειψης C ανήκουν στον άξονα $x'x$, οπότε η εξίσωση της είναι: $\frac{x^2}{\alpha^2} + \frac{y^2}{\beta^2} = 1$.

Για να εφάπτονται η ευθεία $\varepsilon_1: x-y = -3$ και η έλλειψη C στο σημείο $A(x_1, y_1)$ πρέπει και αρκεί $x_1 - y_1 = -3$ (1), $\frac{x_1^2}{\alpha^2} + \frac{y_1^2}{\beta^2} = 1$ (2) και η ε_1 να ταυτίζεται με την εφαπτομένη της C στο A , δηλαδή με την $\varepsilon: \frac{x \cdot x_1}{\alpha^2} + \frac{y \cdot y_1}{\beta^2} = 1$ (3)

Αλλά: $\varepsilon_1 \equiv \varepsilon \Leftrightarrow$ το σύστημα $\left. \begin{matrix} x - y = -3 \\ \frac{x \cdot x_1}{\alpha^2} + \frac{y \cdot y_1}{\beta^2} = 1 \end{matrix} \right\}$ είναι άοριστο $\Leftrightarrow D = D_x = D_y = 0$, αφού δεν μηδενίζονται όλοι οι συντελεστές του. Έχουμε:

$$D = \begin{vmatrix} 1 & -1 \\ \frac{x_1}{\alpha^2} & \frac{y_1}{\beta^2} \end{vmatrix} = \frac{y_1}{\beta^2} + \frac{x_1}{\alpha^2}, \quad D_x = \begin{vmatrix} -3 & -1 \\ 1 & \frac{y_1}{\beta^2} \end{vmatrix} = -3\frac{y_1}{\beta^2} + 1,$$

$$D_y = \begin{vmatrix} 1 & -3 \\ \frac{x_1}{\alpha^2} & 1 \end{vmatrix} = 1 + 3\frac{x_1}{\alpha^2}, \quad \text{οπότε: } D = D_x = D_y = 0 \Leftrightarrow$$

$\alpha^2 = -3x_1$ (I) και $\beta^2 = 3y_1$ (II) (Δηλαδή $\frac{x_1}{\alpha^2} = \frac{y_1}{\beta^2} = \frac{-1}{3}$). Το σημείο A ανήκει στην ευθεία ε_1 επομένως $x_1 - y_1 = -3$.

Έχουμε $\gamma = (OE) = \sqrt{3}$ από τις εστίες της έλλειψης, οπότε $\alpha^2 - \beta^2 = \gamma^2 \Rightarrow -3x_1 - 3y_1 = 3 \Rightarrow x_1 - y_1 = -1$ (4). Από τις (1), (4) βρίσκουμε $x_1 = -2$ και $y_1 = 1$.

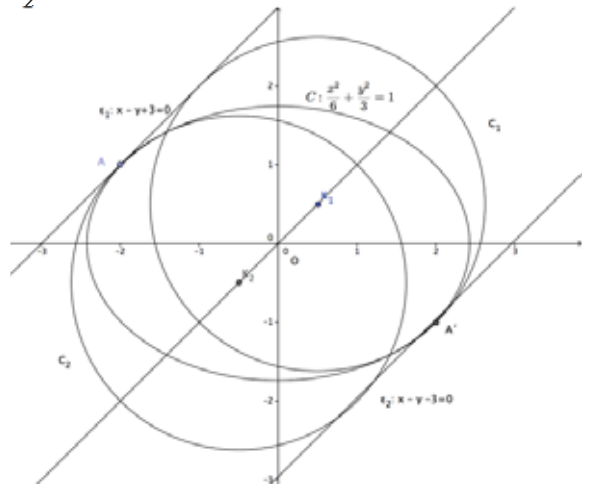
Επομένως $\alpha^2 = 6$ και $\beta^2 = 3$. Η εξίσωση της έλλειψης C με εστίες $E(\sqrt{3}, 0), E'(-\sqrt{3}, 0)$ στην οποία εφάπτεται η ευθεία ε_1 στο σημείο $A(-2, 1)$ είναι $\frac{x^2}{6} + \frac{y^2}{3} = 1$. Παρατηρούμε ότι στο σημείο $A'(2, -1)$ της έλλειψης C , η εφαπτομένη της έχει εξίσωση $\frac{2x}{6} + \frac{-1y}{3} = 1$ ή $x - y - 3 = 0$, δηλαδή είναι η ευθεία ε_2 .

Μια ενδιαφέρουσα παρατήρηση. Θα περίμενε κάποιος από τις σχέσεις (1), (2), (I), (II) να υπολογίζονταν οι 4 άγνωστοι x_1, y_1, α, β . Όμως μπορούμε να διαπιστώσουμε εύκολα ότι (1), (I), (II) $\Rightarrow$ (2), οπότε οι εξισώσεις είναι τρεις και όχι τέσσερις.

Δ) Το σημείο $A'(2, -1)$ ανήκει στον κύκλο

$$(x-\lambda)^2 + (y-\lambda)^2 = \left(\frac{3\sqrt{2}}{2}\right)^2 \Leftrightarrow (2-\lambda)^2 + (-1-\lambda)^2 = \left(\frac{3\sqrt{2}}{2}\right)^2 \Leftrightarrow 2\lambda^2 - 2\lambda + 5 - \frac{9}{2} = 0 \Leftrightarrow 4\lambda^2 - 4\lambda + 1 = 0 \Leftrightarrow \lambda = \frac{1}{2},$$

δηλαδή ο κύκλος της οικογένειας (1) που διέρχεται από το A' είναι ο $C_1: (x-\frac{1}{2})^2 + (y-\frac{1}{2})^2 = (\frac{3\sqrt{2}}{2})^2$.

Το σημείο $A(-2, 1)$ ανήκει στον κύκλο

$$(x-\lambda)^2 + (y-\lambda)^2 = \left(\frac{3\sqrt{2}}{2}\right)^2 \Leftrightarrow (-2-\lambda)^2 + (1-\lambda)^2 = \left(\frac{3\sqrt{2}}{2}\right)^2 \Leftrightarrow 2\lambda^2 + 2\lambda + 5 - \frac{9}{2} = 0$$

$\Leftrightarrow 4\lambda^2 + 4\lambda + 1 = 0 \Leftrightarrow \lambda = -\frac{1}{2}$, δηλαδή ο κύκλος της οικογένειας (1) που διέρχεται από το A είναι ο

$$C_2: \left(x + \frac{1}{2}\right)^2 + \left(y + \frac{1}{2}\right)^2 = \left(\frac{3\sqrt{2}}{2}\right)^2.$$

Παρατηρούμε ότι τα κέντρα των δύο ίσων κύκλων είναι συμμετρικά ως προς την αρχή $O(0,0)$ των αξόνων άρα και οι κύκλοι είναι συμμετρικοί ως προς το O .

Άσκηση 7

Έστω υπερβολή C για την οποία γνωρίζουμε ότι:

- Έχει κέντρο το $O(0,0)$ και οι εστίες της E', E ανήκουν στον άξονα $x'x$
- Έχει εκκεντρότητα $\varepsilon = \sqrt{2}$
- Η διχοτόμος της γωνίας $E'ME$, όπου M ένα σημείο της, είναι η $\varepsilon: 2x - \sqrt{3}y = 1$

A) Να βρείτε τις συντεταγμένες (x_1, y_1) του M και να δείξετε ότι $x_1^2 - y_1^2 = 1$.

B) Αν M_1 το συμμετρικό του M ως προς τον άξονα $y'y$, να αποδείξετε ότι ο κύκλος διαμέτρου M_1M διέρχεται από τις κορυφές της υπερβολής C .

Γ) Αν M_2 το συμμετρικό του M ως προς τον άξονα $x'x$, να αποδείξετε ότι το τρίγωνο με κορυφές τα M_2, M και μία από τις κορυφές της υπερβολής, έχει ορθόκентρο την άλλη κορυφή.

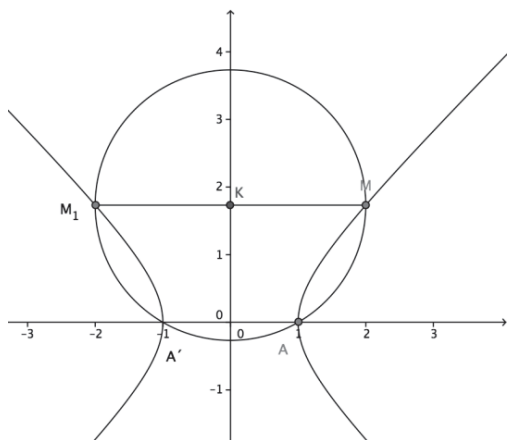
Λύση:

A) Από υπόθεση

$$C: \frac{x^2}{\alpha^2} - \frac{y^2}{\beta^2} = 1 \text{ και } \varepsilon = \sqrt{2} \Rightarrow \frac{\sqrt{\alpha^2 + \beta^2}}{\alpha} = \sqrt{2} \Rightarrow \beta = \alpha.$$

Επομένως η υπερβολή είναι ισοσκελής με εξίσωση $x^2 - y^2 = \alpha^2$.

Η εφαπτομένη της C στο M είναι η $\varepsilon': x_1 \cdot x - y_1 \cdot y = \alpha^2$.

Από θεωρία γνωρίζουμε ότι η εφαπτομένη της C στο M είναι και διχοτόμος της γωνίας $E'ME$, άρα ταυτίζεται με την $\varepsilon: 2x - \sqrt{3}y = 1$.

Επομένως: $\frac{x_1}{2} = \frac{y_1}{\sqrt{3}} = \frac{\alpha^2}{1} \Rightarrow x_1 = 2\alpha^2$ και $y_1 = \sqrt{3}\alpha^2$.

Εξάλλου:

$$2x_1 - \sqrt{3}y_1 = 1 \Rightarrow 4\alpha^2 - 3\alpha^2 = 1 \Rightarrow \alpha^2 = 1 \Rightarrow \alpha = 1$$

Οπότε $x_1 = 2, y_1 = \sqrt{3}$.

Έτσι, $M(2, \sqrt{3})$ και $C: x^2 - y^2 = 1$.

B) Το σημείο M_1 είναι το συμμετρικό του M ως προς τον άξονα $y'y$, επομένως $M_1(-2, \sqrt{3})$.

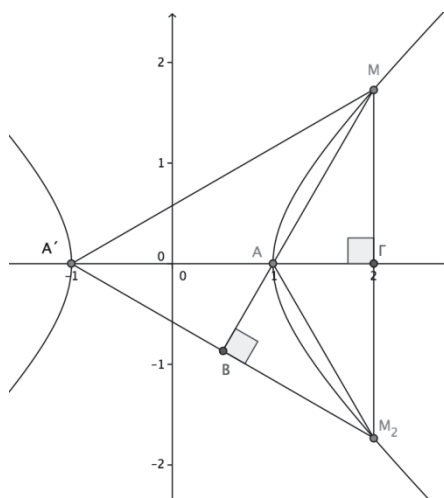
Ο κύκλος C_1 διαμέτρου M_1M έχει κέντρο το μέσο $K(0, \sqrt{3})$ του M_1M και ακτίνα

$$\rho = \frac{(M_1M)}{2} = \frac{\sqrt{(2+2)^2 + (\sqrt{3}-\sqrt{3})^2}}{2} = 2.$$

Δηλαδή έχει εξίσωση $x^2 + (y - \sqrt{3})^2 = 4$.

Παρατηρούμε ότι οι κορυφές $A'(-1,0)$ και $A(1,0)$ της υπερβολής ανήκουν στον κύκλο C_1 , αφού οι συντεταγμένες τους επαληθεύουν την εξίσωσή του.

Γ) Το σημείο M_2 είναι το συμμετρικό του M ως προς τον άξονα $x'x$, επομένως $M_2(2, -\sqrt{3})$.

Θεωρούμε το τρίγωνο $A'MM_2$.

Το ύψος $A'\Gamma$ διέρχεται από το A . Αρκεί να δείξουμε ότι $\overrightarrow{AM} \perp \overrightarrow{A'M_2}$, δηλαδή $\overrightarrow{AM} \cdot \overrightarrow{A'M_2} = 0$.

$$\overrightarrow{AM} = (2 - 1, \sqrt{3} - 0) = (1, \sqrt{3}).$$

$$\overrightarrow{A'M_2} = (2 + 1, -\sqrt{3} - 0) = (3, -\sqrt{3}), \text{ οπότε}$$

$$\overrightarrow{AM} \cdot \overrightarrow{A'M_2} = 3 - \sqrt{3}\sqrt{3} = 0$$

Επομένως το A είναι ορθόκентρο του $A'MM_2$, οπότε η τετράδα A, A', M, M_2 είναι ορθοκεντρική. Οπότε και το A' είναι ορθόκентρο του AMM_2 .